

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת בא

אור

מירת הכנעה עבר השם ואמונת חכמים

שמות (פרשת בא) פרק יב פסוק (ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

שאלות:

א} יש לשאול קידוש החודש ישראל מונים ללבנה ואומות העולם לשמש. למה ומדוע? ב} ומדוע זו היא המצוה ראשונה יותר מכל המצוות, ויותר מכך אמרו חז"ל בילקוט שמעוני תורה פרשת בא רמז קפז החדש הזה לכם וי"ב, ב} א"ר יצחק לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם ולמה התחיל מבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים והובא ברש"י בתחילת בראשית? ג} ומדוע נצטוו על מצווה זו בעודן במצרים בשונה לשאר מצוות? ד} מדוע חז"ל הפליגו בגודל ענין קידוש לבנה "כל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה" לא מצאנו ביטוי כזה בשאר המצוות?

דעת תורה:

אחת הבעיות הקשות היא לקבל דעת תורה לצערנו רבים וטובים שחושבים את עצמם חכמים יותר מכולם ואף מבינים יותר טוב מגדולי ישראל, ועוד יותר למענת רבים כל גדול מוקף מאנשי אימונו שעל פיהם ישק דבר כך שאין דברי גדולי ישראל משקפים את דעתם אלא דעת הסובבים שמנצלים את הבמה והקירבה, ובעצם משמעות הדבר שאינו מכניע את עצמו אלא נוהג בקשיות עורף כאשר אמר משה עם קשי עורף, וההשלכות של תכונה זו לא רק בעבודת השם אלא גם בן אדם לחברו וכן בתוך ביתו מידה ותכונה שיוצרת אוירה עכורה בתוך ביתו ובחברתו, ולזאת תורתנו הקדושה מתווה לנו את דרכה של תורה וכיצד על האדם לנהוג באורה חייו על פי גדולי התורה כאשר נבאר.

תורה שבכתב תלויה בתורה שבעל פה:

והנה יסוד תורה שבכתב מושתת ומתקיים אך ורק על ידי תורה שבעל פה והדבר תלוי באמונת חכמים ובלעדיה אין קיום לתורה, כמבואר במסכת שבת דף לא ע"א שפעם גוי שרצה להתגייר על מנת שילמד רק תורה שבכתב שמאי גער עליו ושלחו, אולם הלל קבלו ואמר לו בכדי ללמוד תורה שבכתב הוא צריך ללמוד צורת האותיות וקריאה ורק אחר כך יוכל ללמוד תורה שבכתב, ולכן התחיל ללמוד צורת אל"ף בי"ת גימ"ל דל"ת ולמחרת הפך לו את הצורות ולבי"ת אמר לו שזה אל"ף ואל"ף זה בי"ת, שאלו הגר והרי אתמול לימדת אותי הפוך, השיב לו הלל ומי אמר לך שמה שלימדתי אותך אתמול זה נכון אולי היום נכון, אלא אתה חייב להאמין לרב שמלמד אותך שזה תורה שבעל פה ורק אחר כך אפשר ללמוד תורה שבכתב, כך שאין קיום לתורה שבכתב בלי תורה שבעל פה.

המצווה הראשונה דוקא קידוש החודש יסוד קיום התורה:

ולזאת המצווה הראשונה היא דוקא קידוש החודש והיה ראוי להתחיל בה את התורה שבזה הקב"ה מגלה ומצווה שהתורה ניתנה לחכמי ישראל ועל פיהם ישק כל דבר. ללמדנו שבלי אמונת חכמים לא שייך עבודת השם ולא תרי"ג מצוות ולזאת התורה מצווה את עם ישראל מתחילה עוד בטרם היותו לעם ולפני יציאתו מעבודת לחרות ממצרים ולפני קבלת התורה בראש ובראשונה מצווה התורה מצוות קידוש החודש שנמסרה בידי חכמי ישראל כמו שכתוב "לכם". ולזאת אמרו חז"ל על מצווה זו במסכת סנהדרין דף מב ע"א ואמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא החדש הזה וכתוב התם זה אלי ואנוהו.

גזירת מלכות יון לבטל החודש:

והנה מבואר במגילת החשמונאים כי אנטיוכוס גזר לבטל שלשה מצוות מבני ישראל מילה, שבת, וראש חודש, ראשי תיבות שמה. וצריך להבין את דבר גזירת מלכות יון מאחר וברור שהכל נעשה בחכמה, ניתן להבין שביטלו את הברית מילה אשר בו מובדל היהודי בגופו מהגוי ורצו לעקור את ההבדל שלא יהיה היכר בין יהודי לגוי ולכן גזרו, גם ביטול שבת אפשר להבין בגלל שהוא יסוד האמונה שהקב"ה ברא את העולם בששת ימי בראשית ושבת וינפש, מה גם כיצד יתכן שבני ישראל ינוחו והם יעבדו ולזאת רצו עקירת השבת, אולם ביטול ראש חודש צריך להבין מה ראו חשיבות במצווה זו ואדרבא יש מצוות יותר חשובות מהרת המשפחה או כשרות או תפילין כיפור פסח אשר יותר עקרוניות?

תכלית גזירת ביטול ר"ח

אמנם כאשר נתבונן עיקר תכלית מלכות יון לקעקע את התורה מישראל ולהפכם לעם ככל העמים ולכן רצו לעשות זאת בחכמה וכיון שראש חודש הכוונה קידוש החודש שניתן הכח לבית הדין לקדש החודש ועל ידי זה לקבוע את זמני המועדים מתי חל יום כיפור סוכות ופסח וכדומה, וכמו שכתוב בתורה כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים לחשב חודשי השנה לפי חודשי הירח, ומבואר בירושלמי שקביעת בית הדין של מטה משפיע על ההנהגה בשמים והטבע משתנה כפי פסק בית

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*ירישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

הדין, נמצא שענין ראש חודש הוא אמונת חכמים אשר היא יסוד כל התורה שבעל פה ובלעדי אמונת חכמים אין קיום לתורה לכן רצו לעקור את אמונת חכמים מישראל.

מעשה עם רבן גמליאל ורבי יהושע

וכמסופר במסכת ראש השנה דף כה ע"א על רבן גמליאל ורבי יהושע אשר פעם קיבלו העדים בבית הדין של רבן גמליאל וקידשו החדש ואילו רבי יהושע חלק שלא היו צריכים לקבל עדותם ונוצר מחלוקת מתי חל יום כיפור וגזר רבן גמליאל על רבי יהושע שיבא אליו ביום כיפור שחל בחשבוננו עם כים המעות ומקלו בידו, כמובן שהדבר היה קשה מאד בעיניו, אך אמרו לו חבריו אם אינך שומע לבית הדין של רבן גמליאל אם כן עליך להרהר על כל בתי דין עד משה רבינו, אלא חובה עלינו לקבל קביעת בית הדין הגם שזה נוגד דעתנו, וכך היה שהלך אליו ביום כיפור לפי חשבוננו עם כיסו ומקלו וקיבלו רבן גמליאל בסבר פנים ואמר לו שלום עליך רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקיבלת את דברי.

מצוות לא תסור ימין ושמאל:

והיא בעצם מצוות התורה והלכת אל השופט אשר יהיה בימים ההם ולא תסורו ימין ושמאל שזה יסוד התורה כולה. ובגמרא שם דף כה ע"א תנו רבנן למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו שלא יאמר אדם פלוני כמשה ואהרן? וכו' ואומר ויאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן, ואומר וישלח ה' את ירבעל ואת בן ואת יפתח ואת שמואל, וכו' שקל הכתוב שלשה קלי עולם בשלשה חמורי עולם, לומר לך ירבעל בדורו כמשה בדורו, בן נח בדורו כאהרן בדורו, יפתח בדורו כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקלן ונתמנה פרנס על הצבור הרי הוא כאביר שבאבירים, ואומר ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם. וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו? הא אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו, ואומר אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה.

מעשה שהיה:

וכמעשה המסופר בתולדות השאגת אריה בשם הגרי"מ גורדון ר"מ דלומזה שפעם היה אדם שהיה טריפה באבר פנימי אשר רצה לעבור לעיר אחרת, ובא אליו אביו בחלום והזהירו כיון שאותה טריפה הוא דבר השנוי במחלוקת הפוסקים יש אומרים שזה טריפה ויש אומרים שאינו טריפה לכן עליו להתגורר במקום השאגת אריה שהיה מכשיר, ובוה יאריך ימים כי לשיטתו אינה טריפה והטבע באותו מקום נוהג לפי פסקיו, אבל אם ילך למקום שפוסקים להטריף לא יוכל לחיות.

תורה לא בשמים:

וכן מסופר במסכת בבא מציעא דף נט ע"ב שנחלקו חכמים ורבי אליעזר בענין תנור של עכנאי. ר' אליעזר הביא הוכחות מעל הטבע שהלכה כמותו נעקר חרוב ממקומו, אמת חמים זרמה לאחור, וכו' וכו' וכו' בית המדרש כמעט נפל, ובסוף בת קול הכריזה מהשמים "מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום" על אף כל ההוכחות הללו, חכמי ישראל לא קיבלו את דעתו של רבי אליעזר, עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא, וכך נפסק למעשה. בסיום הסיפור בגמרא מובא שרב נתן פגש את אליהו הנביא, ושאלו מה עשה הקב"ה באותה העת. ואמר לו אליהו הנביא שהקב"ה חיך ואמר "נצחוני בני, נצחוני בני." משמעות הדבר שגדולי ישראל מכריעים את המחלוקת, כי התורה היא בארץ ולא בשמים. יש כוח לחכמים להכריע אף כנגד דברים שכביכול אינם האמת הצרופה של כוונות המחוקק. ובכל זאת, השם מסכים לדעתם. רצון השם שהתורה תהיה חלק מאתנו, ולכן הוא שמח בכך, שגדולי ישראל מכריעים ומבררים מהו רצון התורה.

מידת ההכנעה:

ובבבדי להגיע לכך צריך מידת ההכנעה כלפי הבורא וחכמי ישראל ובלעדי מידה זו אין המשך למסורת, מאחר וכל שאינו מכניע עצמו לפני הבורא וגדולי וחכמי ישראל הרי הוא ככופר בכל התורה כולה, בהיות וחושב עצמו ליועד יותר טוב מכולם, ועוד יותר כאשר מביע דעתו נגד כל גדולי ישראל דינו ממש כזקן ממרה רח"ל.

וכתב רבנו בחיי בספר כד הקמח הכנעה. ידוע כי מידת ההכנעה הוא מעיקרי התורה ועבודה שאין עבודת העבד שלימה אצל האדון עד שינהג עצמו במדת העבדות. וממדת העבדות הוא ההכנעה כי מתוך ההכנעה יהיה לבו של אדם שלם עם הקדוש ברוך הוא, וענין ההכנעה הוא קריעת הלב והוא דבר הנביא ע"ה (ויאל ב) וקרעו לבבכם ואל בגדיכם. והוא שיכניע אדם את לבו לפני אדון הכל ית' ויהיה נרתע וחרד על דבריו, ועם ההכנעה רחוק הוא שיחטא ועמה כל עונותיו נמחלים. וכענין שכתוב (ויקרא כו) או אז יכנע לבבם הערל וכו'. הוכיח בפירוש כי ההכנעה היא כפרה לעונותיו. וכתב האור החיים בסוף התוכחה אומר הקדוש ברוך הוא (ויקרא כו, מא): "או אז יכנע לבבם הערל וגו'". ובילקוט שם, וזה לשונו: כיון שנכנע ליכם וכו', מיד מרחמים עליהם, לכך נאמר "או אז וגו'". וזה לשונו: ואמרו "או אז" פירש, שיתלו הבאתם בארץ אויביהם וכו' כדי שיכנע לבבם הערל וכו', שעל ידי הכנעה לבד ירצו את עוונם ולא יצטרכו למירוק אחר, על דרך אמרו (מלכים א' כא, כט): "הראית כי נכנע אחאב". ואמרו זכרונם לברכה: טובה מרדות אחת בליבו של אדם ממאה מלקיות, והוא אמרו (שם): "או אז יכנע וגו' ואז ירצו את עוונם".

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

וראיתי מאמר נפלא בזה. ההכנעה הנה תנאי הכרחי לעשיית תשובה, כי לא תתכן תשובה ללא הכנעה, כמבואר במסכת ראש השנה דף יז ע"א נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו, אמר רבי אחא בר חנינא אליה וקוץ בה 'לשארית נחלתו' ולא לכל נחלתו? [אלא] למי שמושים עצמו כשירים". ללמדך, כי ההכנעה תשתית התשובה היא. וכבר נשאלה שאלה מדוע נבחרה מידה זו שתשמש כזכות בידו של החוטא? הרי מגוון רחב ורב של מצוות עשה ומצוות לא תעשה עומד לרשותו של האדם? אלא, שסגולותיה של מידה זו רבות הן. הביטול וההכנעה מכשירים את האדם להיות כלי המקבל את השפע האלקי. כי כל עוד והאדם טוען לישות עצמית להווייה אנוכית, הרי שבחכמה הוא מסלק ממנו את הישות האלקית. ההכנעה סילוק העונש אדם המודע לאפסותו ולאי הווייתו העצמאית, הרי שבמחשבתו זו הוא מבטל את ישותו לחלוטין עד שאינו קיים בכלל, ואם אינו בנמצא אין את מי להעניש.

תופעה חדשה בימינו:

ולזאת התופעה הקשה בימינו של מתנגדי החיסונים אשר יצאו בהכרזה כל גדולי ישראל אשר חברו להם יחדיו מכל המגזרים בקריאה משותפת דבר שכמעט לא היה ובכל זאת ישנם אנשים משונים ובשם רבנים נקראים ויוצאים כנגד כל גדולי ישראל שאינם מבינים ומשוחזרים וכל מיני טענות שווא ממש עוקרים את אמונת חכמים מעם ישראל, שומו שמים כיצד עלתה בימנו תופעה כזו שהיוונים ניסו לעשות ולא הצליחו, לא נדבר שהם מתיימרים להבין ברפואה יותר מכל מומחי עולם אשר כל בר דעת כאשר יש לו איזה חולי ומחלה רחמנא ליצולן הולכים לרופא וסומכים ומחללים על פיו את השבת ויום כיפור והם עצמם כך עושים ופתאום בנושא החיסונים הם מבינים יותר טוב מכולם, עד היכן יכולים להיות טפשים ולשמוע לאותם כופרים בתורת משה שמעיוזים פניהם לדבר ברבים נגד כל גדולי ישראל ומומחי הרופאים, ממש מתאבדים ומאבדים עצמם לדעת, ועתידים ליתן את הדין על כמה נפשות רחמנא ליצולן נפטרו מפאת אותם דעת שוטים, ולכן אנו אין לנו אלא דעת תורה היא המכריעה בכל עניין וזו מצוות קידוש החודש שעליה מושתת כל התורה כולה.

פרעה לא נכנע ולכן נענש:

ואכן מצינו בפרעה שנענש בגלל שלא נכנע. כתוב בשמות (פרשת וארא) פרק ט פסוק (ל) וְאַתָּה וְעֶבְרִיךָ יִדְעִיתִי כִּי מֶרֶם תִּירָאוֹן מִפָּנַי יִקְרָא אֱלֹהִים: (לא) וְהַפְשַׁתָּה וְהִשְׁעֵרָה נִכְתָּה כִּי הִשְׁעֵרָה אֲלֵכִי וְהַפְשַׁתָּה נִכְעַל: (לב) וְהַחֲמָה וְהַפְסַמְתָּ לֹא נָכוּ כִּי אֲפִילַת הַנֶּחֱם: ויש לשאול מדוע התורה כותבת אחרי מכת ברד שהפשתה והשעורה הוכו היות והם גבעול ואילו החמה והכוסמת לא הוכו כי אפילות הנה, מה הצורך ליידע אותנו על כך ומה הקשר לדבריו על פרעה? אולם כוונת התורה ללמדנו שפרעה עדיין לא נכנע וממשיך בעקשנות וקשיות עורף, ומרמזת התורה מה קורא למי שאינו נכנע תראה שהפשתה והשעורה נוכו בגלל שהם גבעול ואינם נכנעים ולזאת נשברו, אבל החמה והכוסמת אפילות הנה נכנעות ומתכופפות ולכן לא הוכו ולא נשברו, כך אדם שאינו נכנע נענש ומגיע למשברים, ואילו אדם שנכנע ניצל. וכתב באיגרת המוסר מהרמב"ם ז"ל לבנו, וז"ל: ויש לך בני לדעת, כי פרעה מלך מצרים הוא יצר הרע באמת. ויוצא מזה, שעיקר הרע הוא הגאווה של האדם שאינו רוצה להיכנע, ולכן באים עליו היסורים, רחמנא ליצולן. אבל בזמן שנכנע, נגאל ונפטר מהם. ומרן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין ז"ל היה אומר, שרואים שכל התוכחה באה רק בגלל שאינם נכנעים להקדוש ברוך הוא, וזה היה התביעה לפרעה (שמות י', ג): "עד מתי מיאנת לענות מפני", וברשי"י ז"ל: להיות עני ושפל מפני.

זכר ליציאת מצרים מחייב להיות נכנע ועבד השם:

ובעצם זו מצוות זכירת יציאת מצרים שהוציא אותנו מעבדות מצרים להיות לו לעבדים, ומושג של עבדות הוא הכנעה לעשות רצון השם ולשמוע בקולו ותורתו ומצוותיו. כדכתיב ויקרא (פרשת בהר) פרק כה פסוק (נה) כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְקֹרֵא אֱלֹהֵיהֶם: ואמרו חז"ל במסכת בבא מציעא דף י ע"א דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, ולא עבדים לעבדים. ותואר עבד השם משמעותו שאדם יש בו את מידת ההכנעה כעבד לאדונו והוא תואר נעלה עד שניתן לאבות ולגדולי ישראל כמו שכתוב שמות (פרשת כי תשא) פרק לב פסוק יג וְזָכַר לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וְתִדְבֶּר אֱלֹהִים אֲרָבָה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֵתִן לְזֶרְעֶךָ וְנָחֲלוּ לָעֹלָם: דברים (פרשת וזאת הברכה) פרק לד פסוק ה וְיָמִית לָשֵׁם מִשִּׁיחַ עֲבָדֶיךָ יִקְרָא בְּאָרֶץ מִזֶּבֶעַל יִקְוֶה: ומבואר במסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק מג [שמנה עשר] אלו נקראו עבדים. אברהם נקרא עבד שנאמר והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי (בראשית כ"ז כ"ד). יעקב נקרא עבד שנאמר ואתה אל תירא עבדי יעקב (ישעי' מ"ד ב'). ישראל נקרא עבדים שנאמר כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כ"ה נ"ה). משיח נקרא עבד שנאמר הן עבדי אתמך בו (ישעי' מ"ב א'). מלאכים נקראו עבדים שנאמר הן בעבדיו לא יאמין (איוב ד' י"ח). משה נקרא עבד שנאמר לא כן עבדי משה (במדבר י"ב ז'). יהושע נקרא עבד [דכתיב וימת יהושע בן נון עבד ה' (יהושע כ"ד כ"ט)]. כלב נקרא עבד מנין שנאמר ועבדי כלב עקב היתה (במדבר י"ד כ"ד). דוד נקרא עבד שנאמר (ועבדי דוד) [ודוד עבדי] נשיא להם לעולם (יחזקאל ל"ז כ"ה). ישעיהו נקרא

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עבד שנאמר ויאמר ה' כאשר הלך עבדי ישעיהו (ישעיה כ' ג'). אליקים נקרא עבד שנאמר וקראתי לעבדי לאליקים (שם כ"ב). איוב נקרא עבד שנאמר השמת לבך אל עבדי איוב (איוב ב' ג'). דניאל נקרא עבד שנאמר דניאל עבד אלהא חייא (דניאל ו' כ"א). חנניה מישאל ועזריה נקראו עבדים שנאמר שדרך מישך ועבד נגו עבדוהי די אלהא עילאה (שם ג' כ"ו). הרי לך עד כמה מידת ההכנעה חשובה שבעצם הקב"ה השתמש בתואר והשבח הזה לאבות ולמשה רבנו ולגדולי ישראל.

למה ישראל מונים ללכנה מידת ההכנעה:

ולזאת עם ישראל מונה לירח ולא לשמש, בהיות וכל מהות קיום עם ישראל כמה שנדמים לירח שמיעטה את עצמה והכניעה עצמה לפני הקב"ה, כך עם ישראל בשונה מכל אומות העולם נוהגים במידת הכניעה ומכנעים עצמם לפני הבורא יתברך. וכן מתבאר מתוך דברי המאור ושמש בפרשת דברים עיי"ש.

התפילה מביאה לירי מידת הכניעה:

כמו כן עיקר התפילה הוא שיביין היטב כי כל חייו ודרכיו תלוי במי שאמר והיה העולם, וכל מאווי ליבו הם בלתי אפשרי כלל בלי רצון הבורא יתברך. ובתפילה יכול לבוא להכנעה, כי עיקר מהות התפילה היא הכנעה, כמבואר בספר חובות הלבבות שער ה – שער השבון הנפש פרק ג וראוי לך, אחי, שתדע, כי כוונתנו בתפלה אינה כי אם כלות הנפש אל האלהים וכניעתה לפניו עם רוממותה לבוראה ושבתה והודאתה לשמו והשלכת כל יהביה עליו.

הרי שענין התפילה הוא כדי שיכנע האדם לבוראו, וזהו עיקר מצוות התפילה, "עם רוממותה לבוראה" – שאנו מנשאים ומרוממים את בוראנו בכדי שניכנע אליו מאוד. והטעם שהתפילה מביאה לכניעה, מפני כי עיקר התפילה הוא – שיביין היטב כי כל חייו ודרכיו תלוי במי שאמר והיה העולם, וכל מאווי ליבו הם בלתי אפשרי כלל בלי רצון הבורא יתברך, ויכנע לעשות רצונו יתברך, ונפדה מהיסורים והצרות על ידי הכניעה הבאה מהתפילה, כנזכר לעיל.

מידת ההכנעה מפתח לעבודת האדם בינו למקום ובינו לחברו:

ספר חובות הלבבות שער ו – שער הכניעה פרק א אבל הכניעה היא שפלות הנפש ושחותה ומעוט ערכה אצלך, והיא מדה ממדות הנפש, וכאשר תתישב בה, יראו אותותיה על האברים: מהם הלשון הרכה, והקול הנמוך, והענוה בעת הכעס, ומעוט הנקמה עכ"ל. ללמדנו שהכניעה אינה ענוה, בהיות וענוה פירושה שידע שכל אשר יש לו מאת השם ואינו שלו ואין לו כמה להתרברב על חברו, אולם כניעה להכניע את ליבו כלפי הקב"ה וכלפי חברו וקל וחומר אצל חכמי התורה זו מידה נוספת. נמצא כאשר האדם רוכש מידת ההכנעה משפיע על התנהגותו של האדם לא רק כלפי בוראו אלא גם כלפי חברו שדבריו בנחת ומקבל דעת אחרים ואינו מתעקש רק על דעתו והופך לנעים הליכות, ועוד יותר נכנע לחכמי התורה ומבטל עצמו כלפיהם ובעצם בסיס לעבודת הבורא ובנו לבין חברו.

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד עד כמה חובת האדם לאמץ ולהשתדל בקניין מידת ההכנעה אשר מידה זו היא המכשיר לעבודת הבורא בקיום התורה והמצוות והן בתפילתו והן בשמיעת דעת חכמי התורה, וכן בן אדם לחברו שאדם שיש לו מידת ההכנעה הוא נעים בחברתו ומשרה אורה טובה בביתו ואהבה ואהבה שלום ורעות.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

